

Status på fremdriften i implementeringen af de regionale partnerskabsaftaler om vækst og erhvervsudvikling

1. Indledning

Regeringen og de seks regionale vækstfora indgik i juni 2007 regionale partnerskabsaftaler om vækst og erhvervsudvikling. Aftalerne er indgået for perioden 2007-2009 og skal bidrage til, at globaliseringsstrategien udfoldes i hele landet og styrke sammenhængen mellem den nationale vækstpolitik og den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling.

De regionale partnerskabsaftaler fokuserer på områder, som er vigtige for den fremtidige vækst, og som regeringen og de regionale vækstfora i fællesskab har mulighed for at påvirke: Uddannelse og arbejdskraftudbud, bedre vækstvilkår for nye og mindre virksomheder, innovation, videnpredning, markedsføring af Danmark, energi, landdistrikter og yderområder samt det grænseoverskridende samarbejde.¹ Partnerskabsaftalerne er indgået inden for eksisterende økonomiske rammer.

Regeringen og vækstfora vil løbende følge implementeringen af aftalerne og årligt drøfte, om der er behov for justeringer. Implementeringen af de regionale partnerskabsaftaler skal drøftes mellem regeringen og vækstfora i maj/juni i år, og Danmarks Vækstråd skal, som led i sin opgave med at styrke sammenhængen mellem den regionale og nationale vækstpolitiske indsats, levere indspil til disse møder.

Nærværende notat gør overordnet status for fremdriften i implementeringen af partnerskabsaftalerne, herunder regionernes udgangspunkt i forhold til de mål, som er opstillet i aftalerne, og implementeringen af de konkrete initiativer. Status for fremdriften er udarbejdet på baggrund af bidrag fra ministerier og vækstfora.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at partnerskabsaftalerne er indgået for en treårig periode. Mange af de initiativer, der gøres status på, vil således have et længere sigte og være i de indledende faser af implementeringsprocessen.

¹ I Bornholms aftale indgår endvidere temaet "Trafikken til og fra Bornholm".

1.1 Målene i partnerskabsaftalerne

Partnerskabsaftalerne indeholder en række mål for den fremtidige udvikling inden for indsatsområderne. Bilag 4c indeholder en oversigt over målene, målemetoderne og en konkret måling af hver enkelt regions udgangspunkt for at nå det enkelte mål (nulpunktsmåling).

En række af målene i partnerskabsaftalerne bygger på de nationale mål i regeringens globaliseringsstrategi. Partnerskabsaftalerne indeholder også en række mål, som er fastsat af den enkelte region, og som kun findes i den enkelte regions aftale, jf. bilag 4c.

I partnerskabsaftalerne er de nationale mål typisk formuleret på den måde, at den enkelte region skal bidrage til at indfri den nationale målsætning. Det indebærer, at ikke alle regioner nødvendigvis skal indfri den nationale målsætning, men at de alle gerne skal bidrage hertil ved at styrke udviklingen de kommende år. Da det er første år, der måles, vil det alene være muligt at se udgangspunktet for indsatsen (nulpunktsmåling), hvorimod målingen ikke giver mulighed for at vise fremdriften i at nå målene.

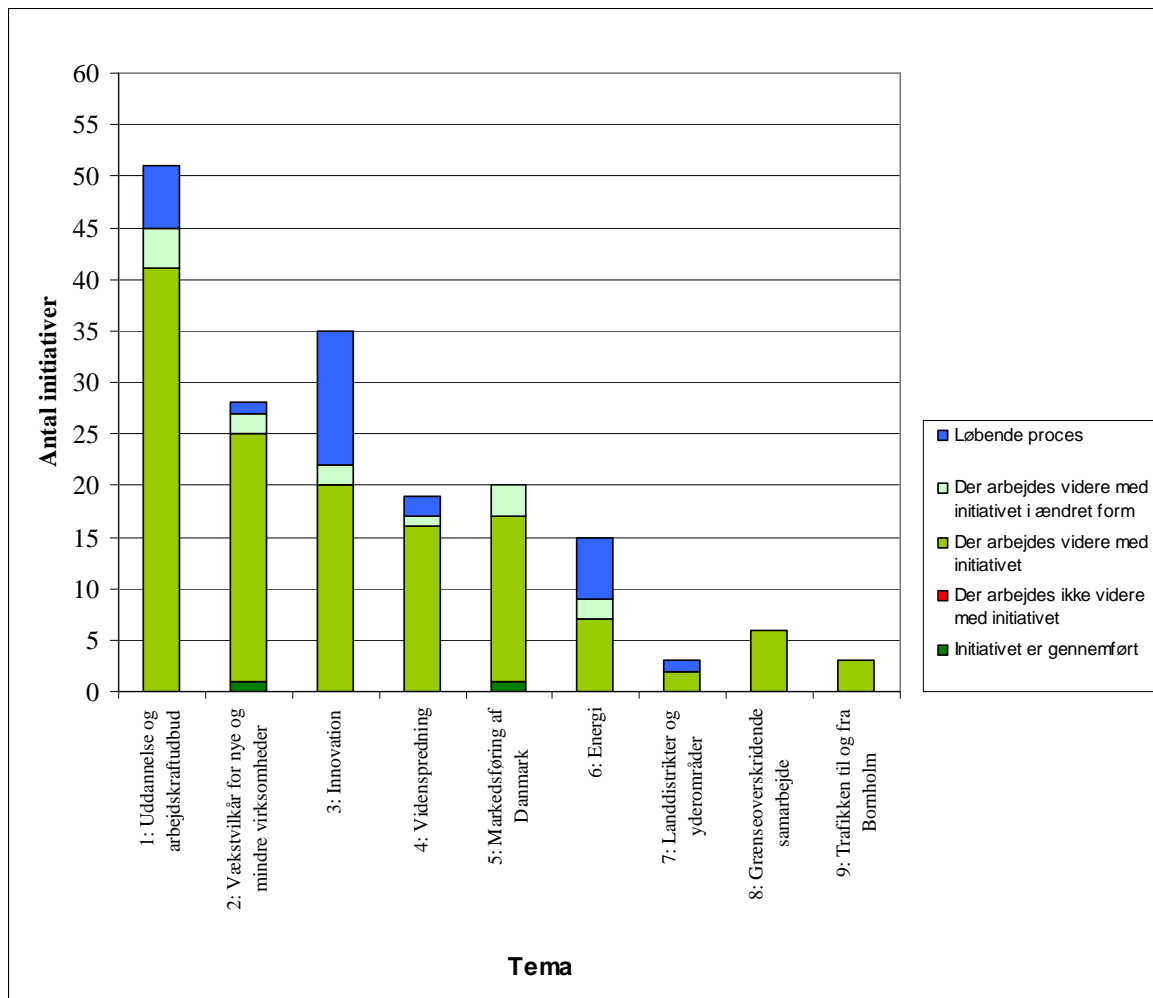
Det er endvidere forbundet med visse vanskeligheder at sammenholde initiativerne med de mål, der er opstillet i aftalerne på nuværende tidspunkt. For det første er de data, der udgør grundlaget for nulpunktsmålingerne, i flere tilfælde op til 2-3 år gamle. Samtidig er mange af initiativerne endnu i en indledende fase. For det andet er initiativerne i aftalerne ikke de eneste, der har betydning for, om de opstillede mål nås. Her spiller andre nationale, regionale og lokale initiativer også en rolle.

1.2 Status på fremdriften i partnerskabsaftalerne

De seks partnerskabsaftaler indeholder i alt 184 initiativer, som skal bidrage til at indfri målene i aftalerne. Initiativerne varierer i omfang og går fra analyseaktiviteter og samarbejds- og koordinationsaktiviteter til konkrete mindre projekter og større regionale satsninger, fx inden for energi- og fødevareområdet.

Generelt er der inden for alle indsatsområder og på tværs af alle regioner fremdrift i implementeringen af initiativerne i de treårige aftaler. Hovedparten af de initiativer, der indgår i partnerskabsaftalerne, arbejdes der med i en eller anden form, men der er stor forskel på, hvor langt man reelt er kommet. For nogle projekter har man alene indledt drøftelser med de relevante parter, igangsat forundersøgelser m.v. om, hvordan initiativet nærmere kan udmøntes. For andre er finansieringen allerede tilvejebragt, og projekterne er i gang med at blive realiseret, jf. figur 1.

Figur 1. Samlet oversigt over status på implementeringen af initiativer i partnerskabsaftalerne²

En række af initiativerne kræver ikke finansiering – det gælder fx samordnings- og koordineringsprojekter. Af de initiativer, der forudsætter finansiering, har ca. 1/3 af projekterne tilvejebragt regional finansiering. I en mindre del af projekterne er finansieringen tilvejebragt helt eller delvist fra statslige kilder. I ca. 1/3 af projekterne søges midlerne tilvejebragt både fra statslige og regionale kilder inden for eksisterende rammer.

Forankring af partnerskabsaftalerne

Alle vækstfora har igangsat et arbejde med at koordinere og monitorere implementeringen af de regionale partnerskabsaftaler³. Arbejdet er imidlertid grebet forskelligt an fra vækstforum til vækstforum.

² Signaturen angiver status på projektet. Løbende proces dækker over initiativer, hvor vækstforum løbende vil blive inddraget. Det kan fx være som høringspart i forbindelse med ny lovgivning.

³ Generelt gælder, at vækstfora ikke selv er udførende aktører i implementeringen af aftalerne, da vækstforas igangsatte initiativer skal organiseres i selvstændige juridiske enheder, jf. lov om erhvervsfremme.

I Nordjylland er der for hvert initiativ udpeget en tovholder, som skal medvirke til at sikre klart ejerskab til initiativet. Tovholderne er regionale aktører, såsom Aalborg Universitet, Væksthus Nordjylland og Beskæftigelsesregionen, der har en særlig interesse og ansvar for et konkret indsatsområde. Fx er et netværk af nordjyske erhvervsskoler ansvarlig for indsatsområdet vedrørende styrkelse af de erhvervsrettede ungdomsuddannelser, og Væksthus Nordjylland er tovholder for flere initiativer på iværksætterområdet.

Vækstforum Sjælland er blevet inspireret af den nordjyske model og har efterfølgende valgt samme tilgang i form af et bredt regionalt ejerskab til initiativerne.

I Syddanmark er der for hvert indsatsområde nedsat en såkaldt køreplansgruppe, der består af repræsentanter fra vækstforums bagland samt fx Erhvervs- og Byggestyrelsen. Erhvervsrepræsentanter deltager dog ikke. Tovholderne for køreplansgrupperne kommer fra regionen. Køreplansgrupperne har også ansvaret for opfølgningen på den del af partnerskabsaftalen, som vedrører indsatsområdet. Status forelægges løbende vækstforum.

Koordination og samarbejde

Partnerskabsaftalerne danner rammen om vidt forskellige former for samarbejdsrelationer. Hvem der arbejder sammen afhænger i høj grad af, hvilket indsatsområde og aktivitet der er tale om.

Hovedparten af initiativerne i partnerskabsaftalerne udarbejdes og gennemføres regionalt. I mange tilfælde er der nedsat styregrupper med deltagelse af relevante parter. På uddannelsesområdet er det typisk regionale uddannelsesinstitutioner – i nogle regioner i samarbejde med erhvervsorganisationer og arbejdsmarkedets parter.

På iværksætterområdet er væksthusene vigtige aktører i samarbejdet og er generelt involveret. Forskningsinstitutioner og private virksomheder tager aktivt del på innovationsområdet. Offentlige aktører, herunder såvel kommuner som staten, deltager på tværs af temaerne. Private virksomheder indgår i flere projekter, særligt under indsatsområdet ”markedsføring af Danmark” og på iværksætter- og innovationsområdet.

Partnerskabsaftalerne danner også rammen om en række konkrete samarbejder mellem staten og vækstfora. Det gør sig gældende for ca. 75 af initiativerne. Samarbejdet spænder fra samfinansiering af konkrete initiativer, fx under den konkurrenceudsatte pulje af strukturfondsmidler, til høringspart og strategisk samarbejdspartner, fx mellem Rådet for Teknologi og Innovation og vækstforas formandskaber. Endvidere har vækstfora en koordinerende rolle i forhold til visse statslige initiativer, herunder fx ved indstilling af regionale projekter under programmet for brugerdreven innovation.

Omfanget af tværregionalt samarbejde er derimod mere begrænset. I alt er der godt 20 initiativer, hvor der er samarbejde mellem flere vækstfora eller deltager aktører fra flere regioner. En stor del af det tværregionale samarbejde kan endvidere primært tilskrives initiativer, hvor statslige aktører har været en væsentlig drivkraft. Det gælder fx udviklingen af en fælles model til overvågning af det regionale arbejdsmarked og beskæftigelsen og samarbejde om udviklingen af arbejdsmarkedet i henholdsvis Øresundsregionen og over den dansk-tyske grænse.

Der kan derfor være et uudnyttet potentiale i at samarbejde mere på tværs af regionerne på områder, hvor udfordringerne har nogenlunde samme karakter. Fx kunne mulighederne for koordinering og sammentænkning undersøges inden for klynger (herunder særligt fødevarer, byggeri og energi), som typisk går på tværs af regionerne. Både Bornholm, Midtjylland og Nordjylland har fx fokus på udviklingen af fødevarer, ligesom både Bornholm, Midtjylland og Sjælland – dog med forskellig tilgang – arbejder med udviklingen af biobrændstoffer. Andre indsatsområder med potentiale for tværregionalt samarbejde findes på uddannelsesområdet, herunder særligt vedrørende praktikpladser og indsatsen for at få flere unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse samt uddannelse i iværksætteri. Samarbejdet vil kunne etableres på forskellig måde, herunder identifikation af fælles udfordringer, samarbejde om konkrete projekter, udveksling af best practice m.v.

1.3 Sammenfatning

Implementeringen af partnerskabsaftalerne er i god fremdrift. Som det fremgår nedenfor, er fremdriften størst inden for temaerne uddannelse, iværksætteri, innovation og energi, mens der har været mindre fremdrift på temaer som landdistrikter og yderområder samt det grænseoverskridende samarbejde.

Nulpunktsmålingen viser, at det i alle regioner er en stor udfordring at sikre, at flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse, at der skabes mere vækst i iværksættervirksomhederne, og at virksomhedernes forskning, udvikling og innovation styrkes.

Det er dog væsentligt at konstatere, at partnerskabsaftalerne i alle regioner har bidraget til at sætte en bredere vækst dagsorden med betydeligt fokus på fælles mål og på effekten af de igangsatte indsatser. Dette understøttes bl.a. af den indsats, som vækstforaene har igangsat for at skabe et bredt regionalt ejerskab til partnerskabsaftalernes mål og indsatser.

Partnerskabsaftalerne har generelt fungeret som en god ramme til at bringe lokale, regionale og nationale aktører sammen om fælles mål og indsatser. Staten og de enkelte vækstfora er fx gået sammen om en række konkrete initiativer. Derimod ser det ud til, at graden af koordination og samarbejde mellem regionerne indbyrdes er noget mere begrænset.

Selv om aftalerne er indgået inden for de samme overordnede temaer, viser status også, at de udmøntes forskelligt. Vækstfora adresserer typisk de særlige regionale udfordringer. Som udgangspunkt er overlappet mellem aftalerne således ikke stort. Selv om en række initiativer er tilpasset de særlige udfordringer, som den enkelte region står overfor, er der set på tværs udfordringer og konkrete projekter, der kunne styrkes ved øget regionalt samarbejde, fx inden for klyngeudvikling (byggeri og fødevarer), energi (fx aktiviteter i forbindelse med FN's klimatopmøde i 2009) samt styrkelse af indsatsen over for vækstiværksættere, hvor udfordringerne er af tværregional karakter.

Langt hovedparten af aktiviteterne i partnerskabsaftalerne gennemføres inden for de enkelte regioner med deltagelse af parter fra den pågældende region. Der kan således også være en merværdi i at inddrage relevante aktører fra andre regioner, herunder også eventuelt udenlandske videninstitutioner og eksperter, i implementeringen af de initiativer, som indgår i partnerskabsaftalerne.

2. Implementeringen af initiativerne

I det følgende gøres der status på implementeringen af initiativerne i partnerskabsaftalerne. De temaer, som indgår i partnerskabsaftalerne, gennemgås et for et. Først gives en status på de fælles nationale mål, som indgår i partnerskabsaftalerne. Dernæst gives et indtryk af gennemførelsen af de konkrete regionale initiativer.

2.1 Uddannelse og arbejdskraftudbud

Der er i alle partnerskabsaftalerne opstillet mål om, at flere unge skal gennemføre henholdsvis en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse, jf. tabel 1.

Tabellen viser, at det i alle regioner er en stor udfordring at sikre, at flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse. Region Midtjylland er den region, hvor den største andel ventes at gennemføre en ungdomsuddannelse (83,3 pct.), mens andelen er lavest i Region Sjælland. For videregående uddannelser gælder det, at Hovedstaden (48,0 pct.) er tættere på målet om 50 pct. end de øvrige regioner. Herefter kommer Midtjylland med 46,5 pct. I de øvrige regioner varierer tallet fra 40,6 pct. på Bornholm til 45,3 i Syddanmark. Dette er meget naturligt i og med, at København og Århus er større uddannelsesbyer med et rigt udbud uddannelser på videregående niveau.

Tabel 1. Oversigt over mål for uddannelse og arbejdskraftudbud.¹

Mål	Målemetode ¹	Hovedstaden	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Bornholm	Hele landet
Ungdomsuddannelse Flere unge fra regionen skal have en ungdomsuddannelse og således bidrage til at nå den nationale målsætning om, at mindst 95 pct. af alle unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse i 2015. ²	Andel af en ungdomsårgang, der ventes at fuldføre en ungdomsuddannelse (pct., 2004-2005)	78,9	78,9	81,4	83,3	81,5	79,9	81,2
Videregående uddannelse Flere unge fra regionen skal tage en videregående uddannelse og således bidrage til at nå den nationale målsætning om, at mindst 50 pct. af en ungdomsårgang i 2015 tager en videregående uddannelse.	Andel af en ungdomsårgang, der ventes at fuldføre en videregående uddannelse (pct., 2005)	48,0	41,7	45,3	46,5	43,7	40,6	43,5

Note: ¹ For en uddybning af indikatorer og målemetoder se ”Bilag 4c Nulpunktsmåling af partnerskabsmål”. Tal for hele landet kan ikke direkte sammenlignes med de regionale tal, da modelforudsætningerne er forskellige.

² Målformuleringen er ikke identisk for alle regioner. Ovenstående formulering anvendes i partnerskabsaftalerne med Bornholm, Syddanmark og Nordjylland. For Midtjylland, Hovedstaden og Sjælland er målet formuleret på følgende vis: ”Mindst 95 pct. af alle unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse i 2015.”

Kilde: Uni-C Statistik og Analyse.

Partnerskabsaftalerne indeholder ikke eksplicite mål for udbuddet af arbejdskraft, men den positive udvikling i beskæftigelsen, den lave ledighed og den demografiske udvikling med stadig flere ældre og færre i den erhvervsaktive alder betyder, at mangel på arbejdskraft er en af de vigtigste udfordringer for at sikre den økonomiske vækst fremover. Ledigheden er lav i næsten hele landet. Den landsgennemsnitlige ledighed var ca. 2,1 pct. i februar 2008, lavest i Region Midtjylland (1,7 pct.) og størst i Region Nordjylland (2,9 pct.).

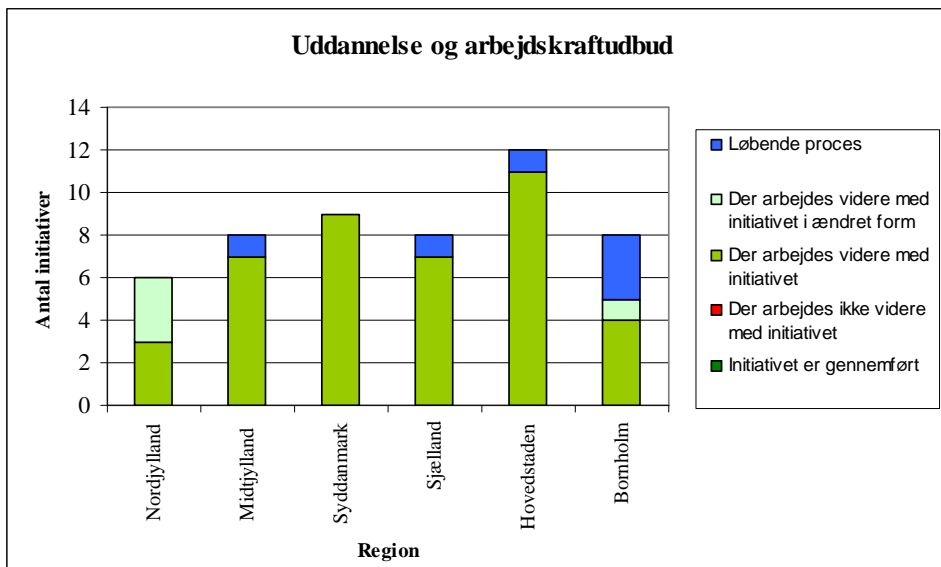
Tabel 2. Fuldtidsledige i pct. af arbejdsstyrken, februar 2008

Hovedstaden	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Bornholm	Hele landet
2,4	2,1	1,9	1,7	2,9	5,8	2,1

Kilde: Danmarks Statistik.

Under temaet ”uddannelse og arbejdskraftudbud” indgår der i alt 56 konkrete initiativer, hvoraf der arbejdes videre med alle i en eller anden form, jf. figur 2. Hovedparten af initiativerne er i en opstartsfasen. Deltagerne er blevet enige om opgaver og proces, og ca. 3/5 af initiativerne har fået bevilget midler regionalt. To projekter, der involverer alle vækstfora, finansieres af staten og vækstfora i fællesskab.

Figur 2. Status på implementering af initiativer

Hovedparten af de igangsatte initiativer falder inden for uddannelsesområdet, hvor fokus bl.a. er på ungdomsuddannelse, flere praktikpladser og voksen- og efteruddannelsesindsatsen, mens der i mindre grad er fokus på initiativer, der understøtter, at flere tager en videregående uddannelse og på arbejdskraftudfordringen.

For mange af de 56 initiativer er der skabt lokal dialog blandt uddannelsesinstitutioner, beskæftigelsesregionerne, arbejdsmarkedets parter, private aktører m.fl. Det er dog generelt kendetegnende, at aktørkredsen i al væsentlighed er regionalt baseret.

Der er også etableret enkelte konkrete samarbejdsprojekter mellem en region og staten. Det gælder fx projektet '*Det lokale partnerskab for København om ungdomsuddannelse til alle*', der skal medvirke til at reducere frafaldet på erhvervsuddannelserne og er igangsat af Undervisningsministeriet og Kommunernes Landsforening. I en række initiativer drøfter regionale og statslige aktører samarbejds muligheder, fx om tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft.

En del initiativer har til formål at skabe et nyt vidensgrundlag, fx gennem analyser af kompetencebehovet i regionens klynger, uddannelsesforhold i yderområderne mv. eller gennem udvikling af en fælles model til overvågning af det regionale arbejdsmarked og erhvervsliv. Enkelte initiativer er ved at blive implementeret, fx kompetenceudviklingsforløb i mindre virksomheder i yderområderne. Vækstforum Midtjylland, Vækstforum Nordjylland, Vækstforum Sjælland og Hovedstadens Vækstforum er ved at forberede større projekter om henholdsvis kompetenceudvikling, strategisk rådgivning af vækstvirksomheder, et kompetencecenter og tiltrækning af arbejdskraft.

Selv om indsatsområderne i partnerskabsaftalerne i høj grad er fælles for alle vækstfora, er den konkrete indsats inden for partnerskabsaftalens

rammer forskellig fra vækstforum til vækstforum og afspejler generelt de særlige udfordringer, som regionerne hver især står overfor. Samarbejde på tværs af regionerne angår udvikling af arbejdsmarkedet i hhv. Øresundsregionen og over den dansk/tyske grænse samt initiativer, hvor de statslige aktører har været væsentlige drivkræfter i indsatsen med henblik på at sikre udvikling i hele landet.

Sammenfatning

Parterne har sat sig ambitiøse mål på uddannelsesområdet, men generelt er det vurderingen, at der på indsatsområdet uddannelse og arbejdskraft er god fremdrift. Indsatsen afspejler generelt de regionale forskelle, men der kan være grundlag for øget samarbejde, fx om bedre regional data for optag, frafaldsårsager m.v., for så vidt angår uddannelsesområdet og tiltrækning og fastholdelse af udenlandske videnarbejdere.

2.2 Bedre vækstvilkår for nye og mindre virksomheder

De centrale fælles mål i partnerskabsaftalerne på iværksætterområdet er, at Danmark fortsat skal være blandt de europæiske lande, hvor der startes flest nye virksomheder, og at Danmark i 2015 skal være blandt de lande i verden, hvor der er flest vækstiværksættere, jf. tabel 3.

Tabel 3. Oversigt over mål for bedre vækstvilkår for nye og mindre virksomheder¹

Mål	Målemetode	Hovedstaden	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Bornholm	Hele landet
Nyetableringer Der skal etableres flere nye virksomheder i regionen, således at regionen bidrager til at nå den nationale målsætning om, at Danmark fortsat er blandt de europæiske lande, hvor der hvert år startes flest nye virksomheder. ²	<i>Etableringsraten (antal nye virksomheder i pct. af samtlige virksomheder, 2004).</i>	10,1	8,9	8,3	8,6	8,5	6,2 (2003-tal)	9,1
Vækstiværksættere Andelen af vækstiværksættere skal mindst fordobles inden 2015.	Andel vækstiværksættere målt på vækst i ansatte (pct., 2000-2003)	9,2	5,7	6,6	6,9	6,6	6,5	7,4
	Andel vækstiværksættere målt på vækst i omsætning (pct., 2000-2003)	13,5	8,3	10,7	11,4	10,3	8,7	11,4

Note: ¹ For en uddybning af indikatorer og målemetoder se ”Bilag 4c Nulpunktsmåling af partnerskabsmål”.

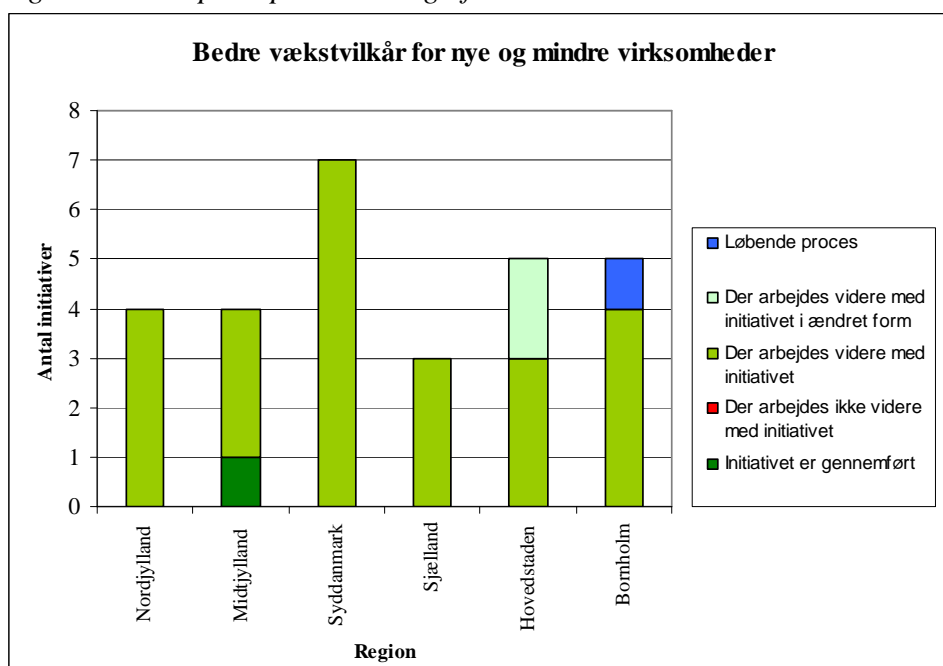
² Målformuleringen er ikke identisk for alle regioner. Ovenstående formulering anvendes i partnerskabsaftalerne med Nordjylland, Midtjylland, Syddanmark og Bornholm. For Hovedstaden lyder målet: Regionen skal fastholde det høje niveau for antallet af nystartede virksomheder og således bidrage til at nå den nationale målsætning, jf. ovenfor. For Sjælland suppleres målet med, at ”Det er Vækstforum Sjællands ambition, at etableringsraten øges til 10 pct. i 2015.”

Kilde: Danmarks Statistik.

Med hensyn til vækstiværksættere er nulpunktsmålingen baseret på OECD's nye definition af vækstiværksættere.⁴

Regeringen og vækstfora har peget på 28 initiativer rettet mod at skabe bedre vækstvilkår for nye og mindre virksomheder. Der arbejdes videre med alle disse initiativer i en eller anden form, jf. figur 3. Et enkelt initiativ er allerede gennemført. Hovedparten af initiativerne er i en opstartsfasen. Projektdeltagerne er blevet enige om indhold og proces, og en række af initiativerne har fået bevilget midler regionalt.

Figur 3. Status på implementering af initiativer

De igangsatte initiativer har i høj grad til formål at styrke indsatsen over for vækstiværksættere i form af styrket kvalitets- og kompetenceløft i rådgivningsindsatsen og forbedret specialiseret rådgivning.

Der er for mange af initiativerne skabt dialog mellem uddannelsesinstitutioner, regionale væksthuse, vækstfora, Vækstfonden, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, private aktører, organisationer m.fl.

Generelt er indsatsen i vid udstrækning sket inden for rammerne af væksthuse. De regionale væksthuse har skabt en samlet indgang til alle former for relevant rådgivning for nye og mindre virksomheder med vækstambitioner og deltager i eller har igangsat en række konkrete aktiviteter med henblik på at øge antallet af vækstiværksættere. Som led heri har Erhvervs- og Byggestyrelsen tilbudt generelt kompetenceudviklingsforløb til væksthuses medarbejdere og ledere, ligesom Vækstfonden, Patent- og Varemærkestyrelsen og Dansk Design Center har udbudt forløb med henblik

⁴ Læs mere om den nye definition i bilag 4c Nulpunktsmåling af partnerskabsmål.

på, at medarbejdere har kunnet rådgive om disse institutioners produkter og ydelser.

Hertil kommer, at Forsknings- og Innovationsstyrelsen i 2007 har gennemført et uddannelsesseminar for væksthusholdere om nationale forsknings- og innovationsprogrammer, og der gennemføres senere et videndingsseminar. Herudover afholdes der bl.a. dialogmøder og informationsmøder, ligesom enkelte initiativer vedrører analyser (fx en undersøgelse af den bedste metode til at integrere iværksætter og idéudvikling i de regionale uddannelser).

Fra statslig side er iværksætterindsatsen i regi af væksthusholdere i udgangspunktet forholdsvis ens på tværs af regionerne. Men de initiativer, som er igangsat regionalt, understreger, at indsatsen på området gennemføres forskelligt på tværs af vækstfora. Omfanget af aktiviteter varierer fra region til region. I Syddanmark er der igangsat en lang række projekter på iværksætterområdet, hvilket i mindre omfang gør sig gældende på Sjælland.

Sammenfatning

En fælles udfordring for alle regioner er at få flere iværksættere til at udvikle sig til vækstiværksættere. De igangsatte initiativer er i høj grad rettet mod at imødegå denne udfordring, og det er vurderingen, at der er god fremdrift på området. Det er særlig positivt, at vækstfora, staten og kommunerne i regi af væksthusholdere har etableret en enstrengt erhvervsservice, hvor tilbudene til iværksættere og mindre virksomheder løbende udbygges og udvikles i forhold til særlige regionale udfordringer og behov.

2.3 Innovation

Der er på innovationsområdet opstillet mål for erhvervslivets innovation og anvendelsen af midler til innovation. Danmark ligger i midterfeltet i europæisk sammenhæng, når det gælder erhvervslivets innovation. Ca. 45 pct. af de danske virksomheder udvikler nye produkter og/eller processer. I de mest innovative lande, Tyskland, Irland og Østrig, er ca. 50 pct. af virksomhederne innovative. Nulpunktsmålingen af partnerskabsaftalerne viser, at i Region Midtjylland er ca. halvdelen af virksomhederne innovative, mens det i de øvrige regioner er ca. 40 pct.

En vigtig kilde til innovation er erhvervslivets investeringer i forskning og udvikling. I Danmark udgør de private investeringer i forskning og udvikling ca. 1,7 pct. af BNP (2005), hvilket er noget lavere end i de lande, hvor investeringsniveauet er størst (i Sverige er niveauet knap 3 pct. og i Finland og Japan knap 2,5 pct.).

Tabel 4. Oversigt over mål for innovation

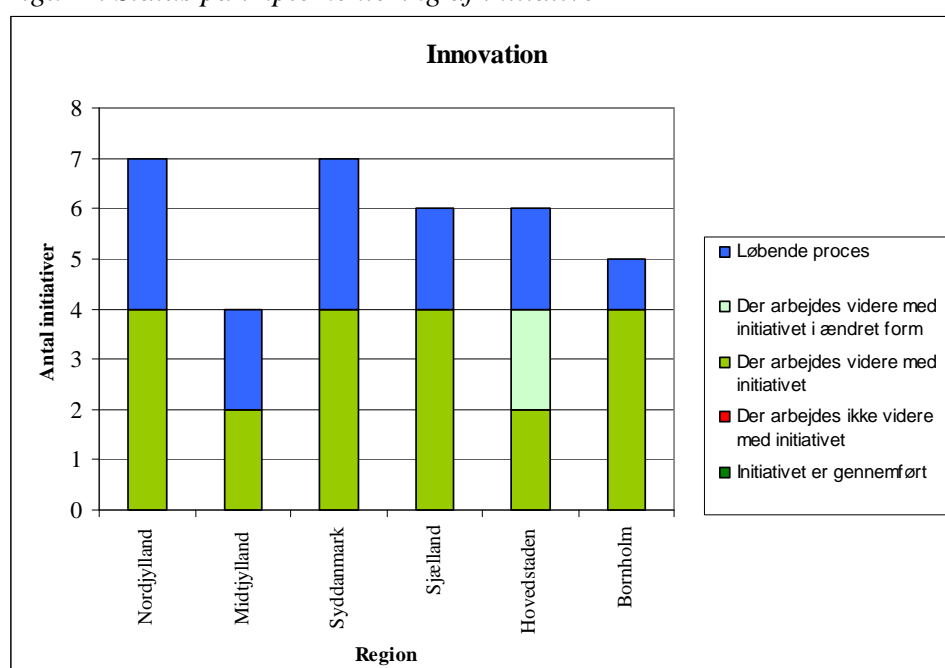
Mål	Målemetode	Hovedstaden	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Bornholm	Hele landet
Andelen af regionens virksomheder, der er innovative, skal øges.	Andel produkt- og/eller procesinnovative virksomheder (pct., 2002-2004)	42,4	37,0	39,3	50,1	43,0	43,2	81,2
	Andel virksomheder, der har gennemført marketinginnovation og/eller organisatorisk innovation (pct., 2002-2004)	68,0	60,4	64,7	61,3	60,1	64,3	43,5
Regionens virksomheders anvendelse af midler til innovation skal udgøre en stigende andel af regionens BNP.	Private investeringer i forskning og udvikling i pct. af BNP (2002-2004).	3,2	0,5	0,7	1,2	0,7	---	1,7

Note: For en uddybning af indikatorer og målemetoder se "Bilag 4c Nulpunktsmåling af partnerskabsmål".

Kilde: Specialkørsel på undersøgelsen "Innovation i dansk erhvervsliv – innovationsstatistik 2002-04" (CIS), Center for Forskningsanalyse.

Under innovation har parterne peget på ca. 35 initiativer, der kan arbejdes med, som led i at nå de mål der er fastlagt i partnerskabsaftalerne. Der arbejdes videre med alle projekter i en eller anden form, jf. figur 4. Der er tilvejebragt midler regionalt for ca. 1/3 af initiativerne.

Figur 4. Status på implementering af initiativer

Indsatsen inden for temaet "innovation" vedrører i høj grad vækstforaene, som er strategiske samarbejdsparter på innovationsområdet, brugerdiven innovation, offentlig-privat samarbejde og klyngeudvikling.

Initiativerne har skabt dialog om indsatser og konkretisering af projekterne mellem en række aktører, fx kommuner, viden- og forskningsinstitutioner, væksthuse, investeringsfremmeorganisationer samt private aktører – typisk inden for den enkelte region.

Generelt har der været en god dialog mellem de regionale vækstfora og Forsknings- og Innovationsstyrelsen, herunder fx i forbindelse med udarbejdelsen af Rådet for Innovation og Teknologis nye handlingsplan.

Under programmet for brugerdreven innovation, der administreres af Erhvervs- og Byggestyrelsen, har hvert vækstforum haft mulighed for at indstille ét regionalt projekt til godkendelse.

Alle vækstfora arbejder med udvikling af klynger. Indsatsen er i nogen grad centreret om den enkelte regions egne udfordringer. På visse områder, herunder fødevarer og byggeri, kan der være potentiale i øget tværregionalt samarbejde.

Selv om indsatsområderne til en vis grad er fælles på tværs af vækstfora, er de igangsatte initiativer inden for innovation væsentlig forskellig på tværs af regionerne. Fx er de regionale projekter under programmet for brugerdreven innovation forskellige og spænder fra ”Sunde måltider til sygehuspatienter i Syddanmark” til ”Bornholms havne – de skjulte skatte” (nye muligheder for anvendelse af havnene på Bornholm).

Der er imidlertid også initiativer på tværs af regionerne. Bl.a. vil Vækstforum Sjælland tage initiativ til, at der etableres et tværregionalt samarbejde, som indsamler og formidler viden om internationale forskningsprogrammer og finansieringsmuligheder af relevans for virksomheder og videninstitutioner.

Sammenfatning

På innovationsområdet er der generelt god fremdrift i implementeringen af aftalerne. Særligt i forbindelse med klyngeudvikling kan der være grundlag for øget samarbejde på tværs af regionerne og med statslige og eventuelt internationale aktører med henblik på udnyttelse af vækstpotentialet.

Initiativer vedrørende offentlig-privat samarbejde har ikke haft stor bevågenhed inden for rammerne af partnerskabsaftalerne i det første år.

2.4. Videnspredning

Danmark skal være blandt de bedste til at omsætte nye forskningsresultater og viden fra forskningsinstitutionerne til nye teknologier, processer, varer og tjenester. Det betyder bl.a., at erhvervslivets samarbejde med universiteter skal styrkes, og at der skal flere højtuddannede ud i erhvervslivet. Partnerskabsaftalerne indeholder derfor bl.a. mål om, at andelen af privat beskæftigede med en videregående uddannelse skal styrkes, jf. tabel 5.

Tabel 5. Oversigt over mål for videnspredning

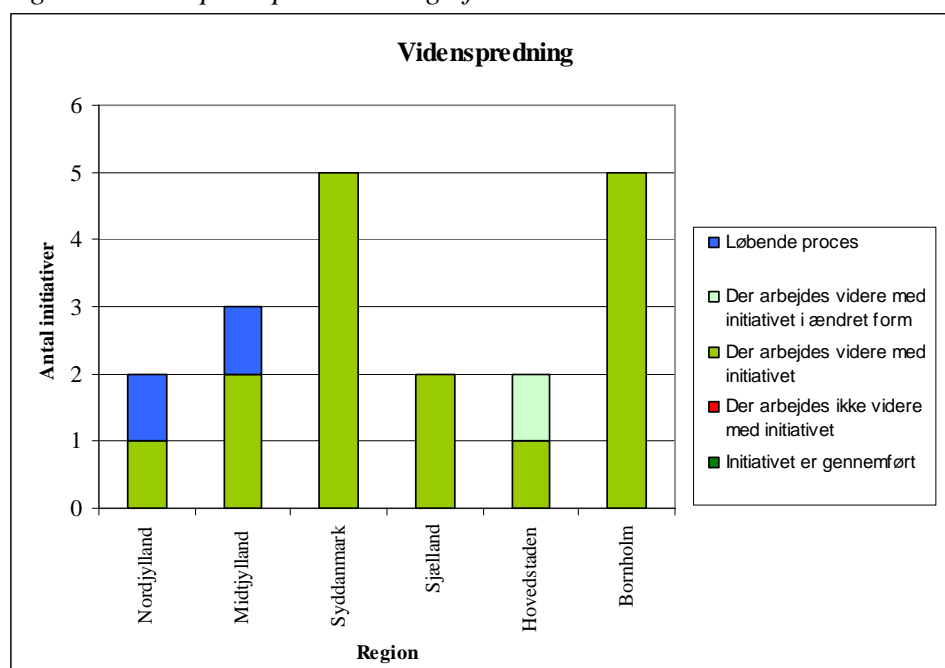
Mål	Målemetode	Hovedstaden	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Bornholm	Hele landet
Andelen af de ansatte i den private sektor, der har en lang videregående uddannelse, øges yderligere.	Andel beskæftigede i den private sektor med en lang videregående uddannelse (pct., 2006)	11,6	(3,4)	2,5	4,3	3,2	1,5	5,8

Note: For en uddybning af indikatorer og målemetoder se ”Bilag 4c Nulpunktsmåling af partnerskabsmål”.

Kilde: Danmarks Statistik.

Indenfor videnspredning har parterne peget på ca. 20 initiativer, der kan arbejdes med, som led i at nå de mål, der er fastlagt i partnerskabsaftalerne. Der arbejdes videre med alle projekter i en eller anden form, jf. figur 5. Der er tilvejebragt midler regionalt for ca. 1/4 af initiativerne. For ca. 1/6 af initiativerne er der tilvejebragt midler nationalt.

Figur 5. Status på implementering af initiativer

Indsatsen indenfor videnspredning vedrører i høj grad samarbejdet mellem viden- og uddannelsesinstitutioner, universiteter og virksomhederne med henblik på at øge virksomhedernes kapacitet til at bruge den viden, der i realiteten er til rådighed med henblik på øget innovation.

For en række af initiativerne er der dialog mellem virksomheder, viden- og forskningsinstitutioner, forskerparker og andre private aktører. Aktørkredsen er også her i høj grad regionalt baseret.

Forsknings- og Innovationsstyrelsen har i samarbejde med NETVIRK gennemført en indsats, hvor 43 erhvervsråd i de fem regioner har fået uddy-

bende information om vidempilotordningen. Der er endvidere gennemført en analyse af virksomhedernes barrierer for at bruge ErhvervsPhD-ordningen med henblik på at afdække potentialer for øget brug af ordningen.

Vækstforas indsats omfatter generelt få enkeltstående projekter. Dog har såvel Nordjylland som Midtjylland igangsat konkrete aktiviteter, der har til formål at styrke samarbejdet mellem universiteter og virksomheder.

Sammenfatning

En effektiv formidling af viden fra viden- og uddannelsesinstitutioner til virksomhederne er vigtig for at opnå den fulde effekt af de betydelige investeringer i forskning og udvikling, som foretages i disse år. Fælles udfordringer for regionerne er fx at få skabt flere praktikpladser til højtuddannede i virksomheder og øge samarbejdet mellem virksomheder og viden- og uddannelsesinstitutioner. Status viser, at der er potentiale for øget tværrregionalt og eventuelt internationalt samarbejde med henblik på at sikre, at projekter altid trækker på den nyeste viden, uanset i hvilken region eller land den findes. Erhvervslivets deltagelse og inddragelse kan tydeliggøres. Generelt gælder dog, at der er god fremdrift på området.

2.5 Markedsføring af Danmark – tiltrækning af investeringer og turisme

For temaet ”markedsføring af Danmark – tiltrækning af investeringer og turisme” er der et mål for de fleste vækstfora. Det er et mål om, at der skal tiltrækkes/fastholdes flere videntunge arbejdspladser i Danmark, herunder også i hver region. I nulpunktsmålingen måles det som ”andel beskæftigede med socioøkonomisk status som topleder eller lønmodtager på højeste niveau”. I 2006 varierede denne andel fra ca. 19 pct. i Region Hovedstaden til ca. 12 pct. i Region Nordjylland og Region Syddanmark. Hvorvidt målet om en stigning indfries vil kunne følges de kommende år.

Tabel 6. Oversigt over mål for markedsføring af Danmark – tiltrækning af investeringer og turisme

Mål	Målemetode	Hovedstaden	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Bornholm	Hele landet
Der skal tiltrækkes/fastholdes flere videntunge arbejdspladser i Danmark, herunder også i Region X ¹	Antal beskæftigede indvandrere med socioøkonomisk status som topleder eller lønmodtager på højeste niveau (DISCO-88) (2007).	10.993	1.609	2.894	2.953	1.303	67	19.789

Note: For en uddybning af indikatorer og målemetoder se ”Bilag 4c Nulpunktsmåling af partnerskabsmål”.

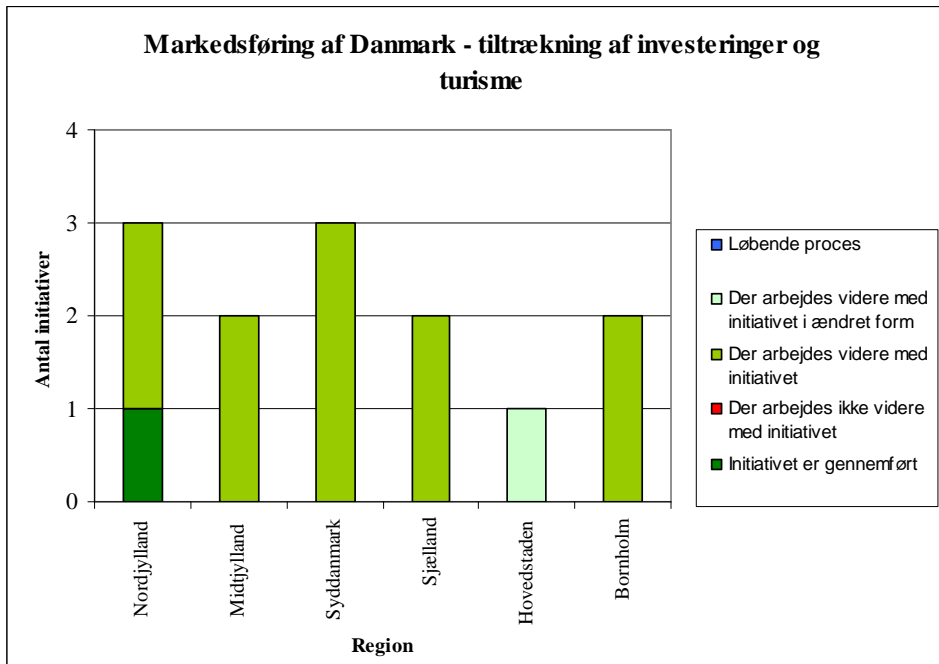
¹ Målet indgår i partnerskabsaftalerne med Vækstforum Hovedstaden, Vækstforum Syddanmark, Vækstforum Midtjylland og Vækstforum Nordjylland.

Kilde: Danmarks Statistik.

Parterne har peget på ca. 20 initiativer, der kan arbejdes med, som led i at nå de mål der er fastlagt i partnerskabsaftalerne. Der arbejdes i en eller an-

den form videre med samtlige initiativer, heraf et enkelt i ændret form, jf. figur 6. Der er gennemført ét initiativ (etablering af foreningen Vestdansk Investeringsfremme).

Figur 6. Status på implementering af initiativer

Indsatsen vedrørende markedsføring handler primært om investeringsfremme, udvikling af turismen samt udvikling af oplevelsesøkonomien. Der er tilvejebragt midler regionalt for ca. halvdelen af initiativerne. Der er for en række initiativer skabt dialog mellem regionale turismeselskaber, regionale og lokale aktører, turistforeninger, turistattraktioner, VisitDenmark og statslige aktører.

Initiativerne vedrørende markedsføring er forholdsvis forskellige og afhænger af de regionale udfordringer. Dog foretages i samarbejde med REG-LAB, Økonomi- og Erhvervsministeriet og alle regioner en fokusanalyse af oplevelsesbaseret forretningsudvikling i det øvrige erhvervsliv. Initiativet skal skabe en fælles referenceramme omkring oplevelsesøkonomi. Der er derfor fokus på dialog, forankring og formidling.

Der er igangsat en række turismeprojekter. I Nordjylland gennemføres fx projektet "Kompetenceudvikling for det nordjyske turismeerhverv" af VisitNordjylland. Projektets formål er at tilføre kompetencer til medarbejderne i den nordjyske turistbranche. Kompetenceudviklingen henvender sig til alle niveauer: Ledere, selvstændige, fastansatte og sæsonansatte inden for den nordjyske turistbranche. Der vil i forbindelse med de væsentligste kursusprogrammer blive udviklet et e-learningssystem, hvor kursisterne holdes ajour og videreuddanner sig. Der forventes ca. 1.000 deltagere i kurserne.

Udenrigsministeriet har sammen med de tre vstdanske regioner – Nordjylland, Midtjylland og Syddanmark etableret foreningen Vestdansk Investe-

ringsfremme med henblik på at tiltrække udenlandske investeringer til de deltagende regioner.

På trods af enkelte samarbejdsprojekter på tværs af vækstfora, er det samlede billede, at den regionale indsats varierer betydeligt fra region til region målrettet de særlige regionale udfordringer.

Sammenfatning

Inden for markedsføring af Danmark er der generelt fremdrift i implementeringen af partnerskabsaftalerne. Der synes dog at være et potentiale for øget tværregionalt samarbejde.

2.6 Energi

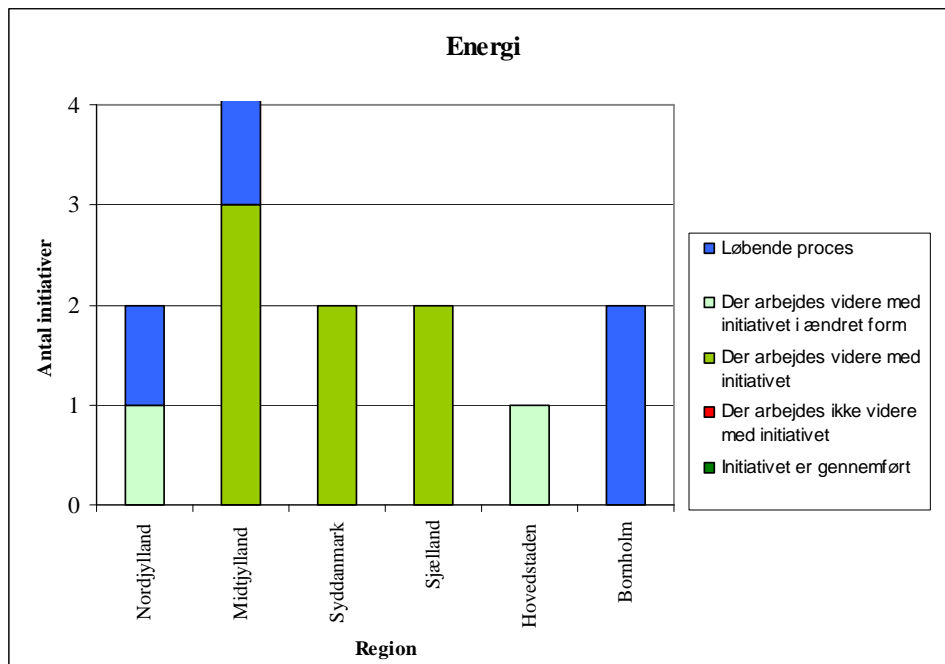
Partnerskabsaftalerne indeholder ikke eksplicite mål på dette indsatsområde.

I Aftale mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Ny Alliance om den danske energi-politik i årene 2008-2011 af 21. februar 2008 er det aftalt, at andelen af vedvarende energi skal øges til 20 pct. i 2011, hvor der også er mål for energispareindsatsen og reduktion af energiforbruget. Målsætningen er, at det samlede bruttoenergiforbrug skal falde med 2 pct. i 2011 og 4 procent frem mod 2020 i forhold til 2006, svarende til et fald fra 863 PJ i 2006 til 846 PJ i 2011.

Aftalen fastlægger for perioden fra 2010 frem til 2020 en målsætning om, at der årligt skal gennemføres konkrete energibesparelser i slutforbruget af energi svarende til 1,5 pct. af det endelige energiforbrug i 2006. Målsætningen betyder årlige besparelser på 10,3 PJ. Det svarer til energiforbruget i ca. 110.000 boliger.

Regeringen og vækstfora kan i højere grad samarbejde om at nå målene i den nationale energiaftale. Parterne har under temaet "energi" peget på omkring 15 initiativer, som de indledningsvist har ønsket at arbejde med. I en eller anden form arbejdes der videre med alle projekter, heraf enkelte i ændret form, jf. figur 7.

Figur 7. Status på implementering af initiativer

Indsatsen vedrørende energiområdet fokuserer generelt på fremme af vedvarende energi og samarbejde om fremme af miljø- og energiteknologi. I ca. halvdelen af initiativerne er finansiering tilvejebragt regionalt. I en række af de øvrige projekter søges midlerne tilvejebragt både regionalt og statsligt.

Initiativerne er udviklet i dialog mellem en række parter, videninstitutioner, regionale og lokale aktører, private aktører, væksthuse og miljønetværk.

Partnerskabsaftalen har bl.a. betydet, at Vækstforum Syddanmark har sat øget fokus på energi. Økonomi- og Erhvervsministeriet har afholdt møde med alle vækstforumsekretariater med henblik på at afklare mulighederne for et eventuelt samspil om at sætte fokus på regionale aktiviteter i forbindelse med FN's klimatopmøde i 2009. I den forbindelse kan der være potentiale for tværregionalt samarbejde, da alle vækstfora forventes at ville benytte lejligheden til at markedsføre styrkepositioner inden for energi i forhold til fx udenlandske delegationer, som kommer til Danmark i løbet af 2009. Et første skridt kunne være at afdække mulighederne for merværdi i form af koordination og samtænkning af indsatserne.

Flere regioner har holdt møde med EUDP-sekretariatet om en mulig indsats under programmerne, som dog afventer nærmere dialog.

Både på Bornholm, på Sjælland og i Midtjylland arbejdes der med forsøg med biobrændsel, hvilket kan være et andet potentielt samarbejdsområde.

Danmarks Vækstråd har peget på ”Fremme af effektiv energianvendelse og vedvarende energi” som et nyt tema under den konkurrenceudsatte pulje for 2008, hvilket kan understøtte den fremadrettede indsats.

Sammenfatning

Det erhvervsmæssige potentiale i energieffektive løsninger og vedvarende energi er kommet højt på dagsordenen i de regionale vækstfora. Der er på visse områder potentiale for tværregionalt samarbejde, ikke mindst i forhold til de aktiviteter som planlægges afholdt i forbindelse med FN’s klimatopmøde i 2009 og større strategiske satsninger under fx EUDP-programmet, den konkurrenceudsatte pulje af strukturfondsmidler mv.

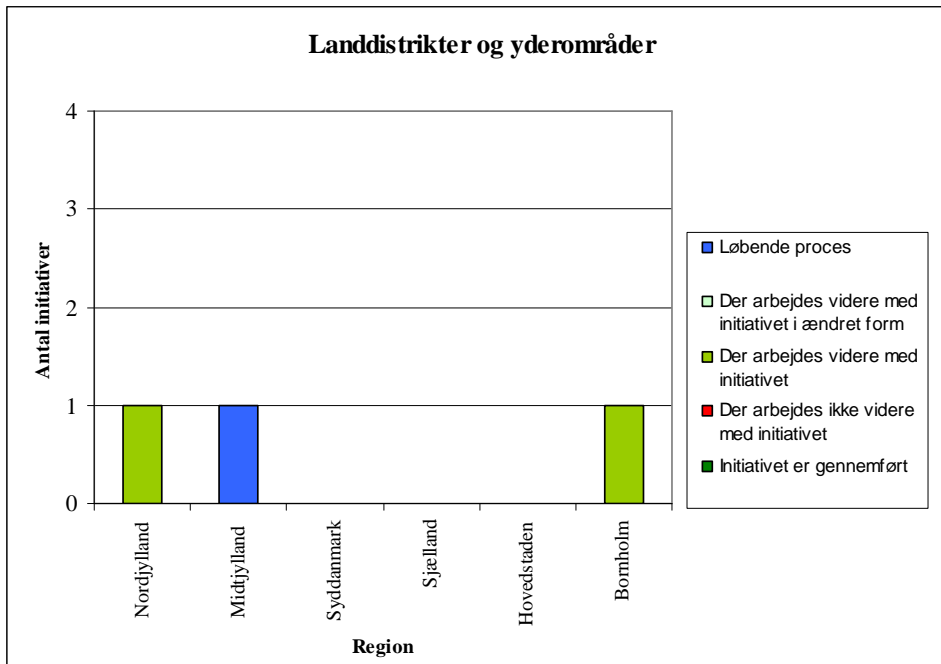
Umiddelbart vurderes der også at være grundlag for øget tværnationalt og eventuelt internationalt samarbejde på området for at skabe øget kritisk masse i projekterne. I et vist omfang er der dog dialog på tværs, særligt i forhold til videninstitutioner i andre regioner.

2.7 Landdistrikterne og yderområder

For temaet ”landdistrikterne og yderområder” er der ét fælles mål, som omfatter alle vækstfora ekskl. Hovedstaden, der ikke rummer yderområder. Målet dækker, at hvert vækstforum skal anvende en vis procentdel af strukturfondsmidlerne til gavn for yderområderne, således at den samlede andel af strukturfondsmidlerne skal udgøre minimum 35 pct. (procentsatsen fremgår af nulpunktsmålingen), jf. den politiske aftale om kommunalreformen på erhvervsområdet. Andelen af strukturfondsmidler, som skal bruges i yderområder i den enkelte region, afspejler bl.a., hvor stor en del af regionens befolkning der er bosat i yderområder. Da antallet af projekter i 2007 ikke er særligt højt, foretages første måling i 2008. Derfor vil der ikke foreligge resultater for nulpunktsmålingen før i 2009.

For temaet ”landdistrikter og yderområder” er et enkelt initiativ i løbende proces, mens der arbejdes videre med de øvrige initiativer.

Figur 8. Status på implementering af initiativer

På baggrund af partnerskabsaftalen har Vækstforum Syddanmark igangsat et projekt, som skal medvirke til at styrke de erhvervsrettede ungdomsuddannelser i regionens yderområder, hvor tilgangen til ungdomsuddannelserne er under landsgennemsnittet.

Hovedparten af de Lokale Aktionsgrupper under Landdistriktsprogrammet er etableret, og de regionale vækstfora har godkendt, at de lokale aktionsgruppers strategier er i overensstemmelse med den regionale erhvervsudviklingsstrategi.

Yderområdeindsatsen indgår generelt som et integreret element i aktiviteter inden for de øvrige temaer.

Sammenfatning

Generelt varetages hensynet til yderområderne typisk via andre aktiviteter end direkte yderområdeprojekter, fx under uddannelsesindsatsen eller markedsføring af Danmark for at sikre den nationale målsætning om, at 35 pct. af strukturfondsmidlerne kommer yderområderne til gavn.

2.8 Grænseoverskridende samarbejde/Øresund og det internationale udsyn

Dette tema indgår i partnerskabsaftaler med vækstforaene i Hovedstaden og Syddanmark og på Bornholm og Sjælland. Der er ikke opstillet fælles mål på tværs af aftalerne for dette tema.

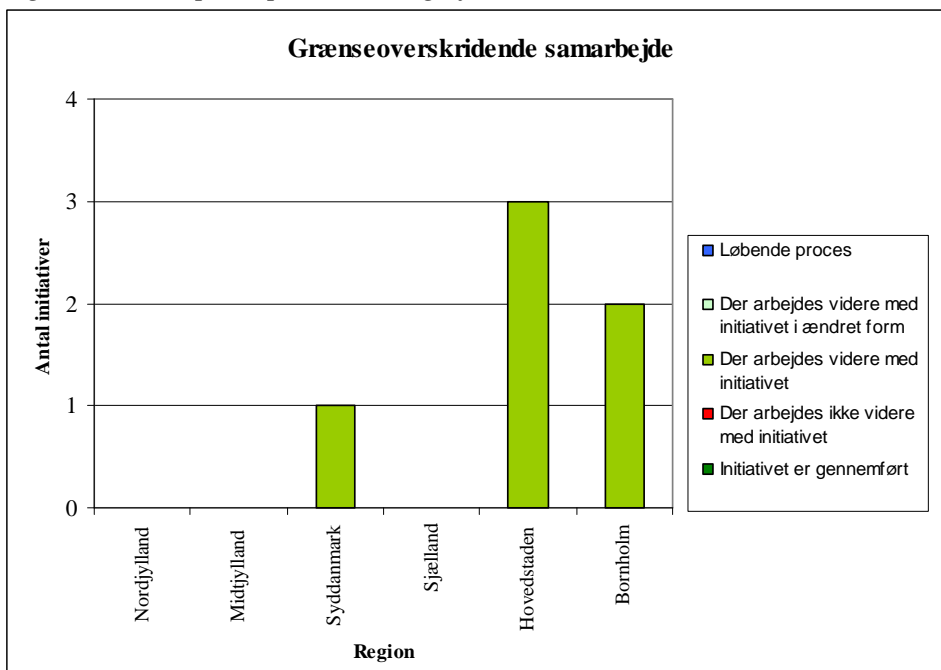
Der arbejdes videre med alle initiativer under dette område.

For flere af initiativerne er der skabt dialog mellem uddannelsesinstitutioner, erhvervsorganisationer, udenlandske regioner, andre lande m.v. Der er

også etableret enkelte konkrete samarbejdsprojekter mellem en region og staten.

Region Hovedstaden har i samarbejde med Erhvervs- og Byggestyrelsen fået udarbejdet en international benchmarkanalyse af Region Hovedstadens rammer og præstationer inden for vækstkilderne i forhold til regionens konkurrencesituation med andre storbyregioner.

Figur 9. Status på implementering af initiativer

Sammenfatning

Der er generelt fremdrift på området. Generelt har der ikke været formuleret mange samarbejdsprojekter på området, men i takt med at de godkendte strukturfondsprogrammer under INTERREG IV (territoriant samarbejde) igangsættes, må der forventes øget regional aktivitet på området.